

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Jämtlands län

Juni 2018

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Jämtlands län	4
Det ekonomiska läget och näringslivet i Jämtlands län	5
<i>Näringslivet i Jämtlands län</i>	5
Småföretagsbarometern – Jämtlands län.....	7
<i>Konjunkturindikatorns</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	10
<i>Orderingång</i>	11
<i>Tackat nej till order</i>	12
<i>Omsättning</i>	13
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	14
<i>Företagens prisförväntningar</i>	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	15
Slutsatser och policyförslag	18

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerns konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Jämtlands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Jämtlands län har pendlat sedan åren med finanskris 2008-2009 och två nedgångar under 2013 och 2015. 2018 års mätning visar på en kraftig avmattning jämfört med i fjol. Konjunktorens utveckling för riket som helhet är i likhet med Jämtlands län vikande.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt mycket god i Jämtland. Tillväxttakten har ökat något sedan i fjol och länet har en sysselsättningstillväxt som är högre än riksgenomsnittet. Förväntningarna framåt är fortsatt optimistiska och företagen tror på en ökad sysselsättning kommande året.
- **Orderingången** för länets småföretag är fortsatt god men har minskat avsevärt sedan fjolårets mätning. Tillväxttakten i orderingången är något lägre än för riket som helhet. På ett års sikt räknar länets företag med en kraftig återhämtning i orderingången till en nivå som förväntas ligga betydligt högre än riksgenomsnittet.
- **Omsättningstillväxten** i Jämtlands län är fortsatt positiv, men har för andra året i rad mattats av. Förväntningarna inför de kommande 12 månaderna är mycket optimistiska. Fler än hälften av länets företag förväntar sig en ökad omsättning.
- Från 2015 har **lönsamheten** i företagen i Jämtlands län förbättrats starkt, framförallt jämfört med år 2013. Lönsamhetstillväxten är fortsatt högre än för riksgenomsnittet, och företagen tror på en ökad tillväxttakt under de kommande 12 månaderna.
- Företagen i Jämtlands län upplever något sämre möjligheter att växa framöver jämfört med fjolårets mätning. 69 procent av företagen anser att **de har goda utsikter att expandera** på sikt. I förra mätningen såg 72 procent goda tillväxtmöjligheter.
- Av Jämtlands småföretag upplever 29 procent svårigheten med att finna lämplig arbetskraft som det **största tillväxthindret**. Problemen kring kompetensbrist och matchning på Jämtlands arbetsmarknad fortsätter att vara betydande. Även tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader upplevs som hinder för tillväxt.

Det ekonomiska läget och näringslivet i Jämtlands län

Inledningen av 2018 präglas av en fortsatt god konjunkturutveckling för de svenska småföretagen med en fortsatt vilja att anställa och expandera. En bidragande faktor är konjunkturutvecklingen i omvärlden och i Europa vilket driver på den svenska exporten. Inte minst OECD-länderna har haft en stark tillväxt i industriproduktionen under det gångna året. För första gången på drygt tio år är dessutom hela Europa i en relativt stark tillväxt samtidigt. Flera av de östeuropeiska länderna visar mycket starka ökning av bruttonationalprodukten, BNP.

Den svenska exporten och konjunkturutvecklingen drivs också på av en svag krona. Samtidigt som den svaga kronan gynnar exportföretagen utmanas många importerande företag med fallande marginaler, i synnerhet inom detaljhandeln där möjligheterna att höja priserna ut mot konsument ofta är begränsade.

Näringslivets investeringar ökar också i takt med kapacitetsutnyttjandet. Den positiva bilden har återkommande bekräftats av en fortsatt optimism hos företagen, även om allt fler tecken tyder på att högt ställda förväntningar om konjunkturutvecklingen inte har införlivats. Allt fler företag upplever också att det är svårt att finna lämplig kompetens och bristen på arbetskraft är stor i en rad branscher. Trots detta har vi sett relativt begränsade löneökningarna och inflationen har inte stadigt nått upp till målnivån på 2 procent.

Svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är ett betydande tillväxthinder för småföretagen samtidigt som kostnaderna för att anställa är höga relativt våra konkurrentländer. Om kompetensförsörjningen, som det ser ut, fortsätter att dämpa företagets tillväxtmöjligheter så riskerar det leda till att konjunkturläget mattas av.¹

Förändrade amorteringsregler kombinerat med osäkerhet gällande ränteutvecklingen och bristen på lämplig arbetskraft i byggsektorn har också bidragit till att bostadsmarknaden har kylts av något, i synnerhet i storstadsregionerna. Att internationella investerare börjar bli bekymrade för den svenska bostadsmarknaden syns bland annat i värdet på kronan som har försvagats ordentligt den senaste tiden. Oro på bostadsmarknaden och en hastig inbromsning av bostadsbyggandet riskerar att få en negativ inverkan även på andra sektorer om investeringstakten hos företag och hushållen faller tillbaka.

Mycket tyder på att förväntningsbilden av konjunkturläget håller på att förändras.

Valåret 2018 riskerar att bli inledningen på en svagare konjunkturutveckling. Småföretagens vilja och möjligheter att expandera och anställa blir då än viktigare för att möta samhällsutmaningarna framöver. Oavsett konjunkturläge så är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för företagets långsiktiga tillväxt.

Näringslivet i Jämtlands län

Jämtlands län omfattar huvuddelen av landskapen Jämtland och Härjedalen samt delar av Ångermanland och Hälsingland. Även några mindre områden i Dalarna och Lappland ingår i länet. Jämtlands län är Sveriges till ytan tredje största län men befolkningsmässigt är det endast 1,5 procent av Sveriges befolkning som är permanent bosatta i länet. Av dessa bor ca en tredjedel på landsbygden. Länet är ett av Sveriges företagstätaste i förhållande till antalet

¹ Samtidigt som arbetslösheten har minskat så består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst arbetslöshetsgapet mellan inrikes och utrikes födda. Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden. Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

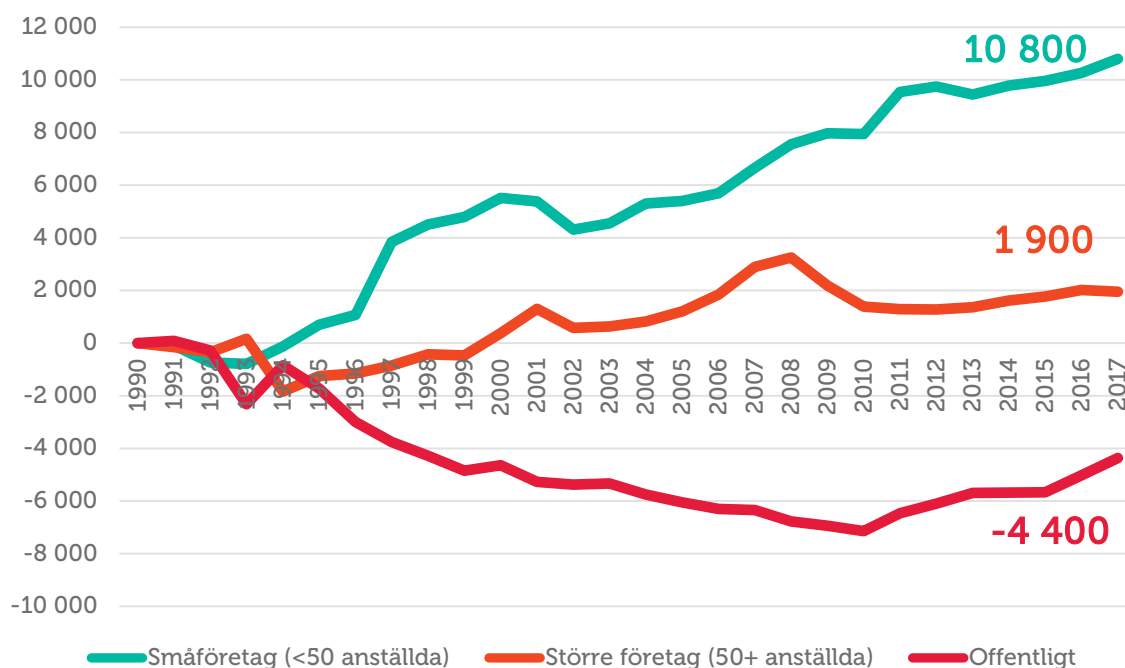
invånare och näringslivet domineras av små företag Viktiga sektorer är framför allt de inom trä, turism, handel och livsmedel.

Näringslivet i Jämtlands län präglas av en stark företagarkultur. Skogsindustrin har alltid varit en viktig näring och de gröna näringarna har stor betydelse i regionen med goda förutsättningar för livsmedelsproduktion.

Den lokala näringslivspolitikerna genom bl.a. Länsstyrelsen arbetar för att skapa en ekonomiskt hållbar utveckling och öka sysselsättningen och uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Detta förutsätter en god infrastruktur liksom ett brett samarbete med näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är avgörande för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättningstillväxten i Jämtlands län. Även om antalet sysselsatta också har vuxit något i den offentliga sektorn under det senaste året.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Jämtland län sedan 1990 (källa: SCB)²

² Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Jämtlands län

Konjunkturindikatorns

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

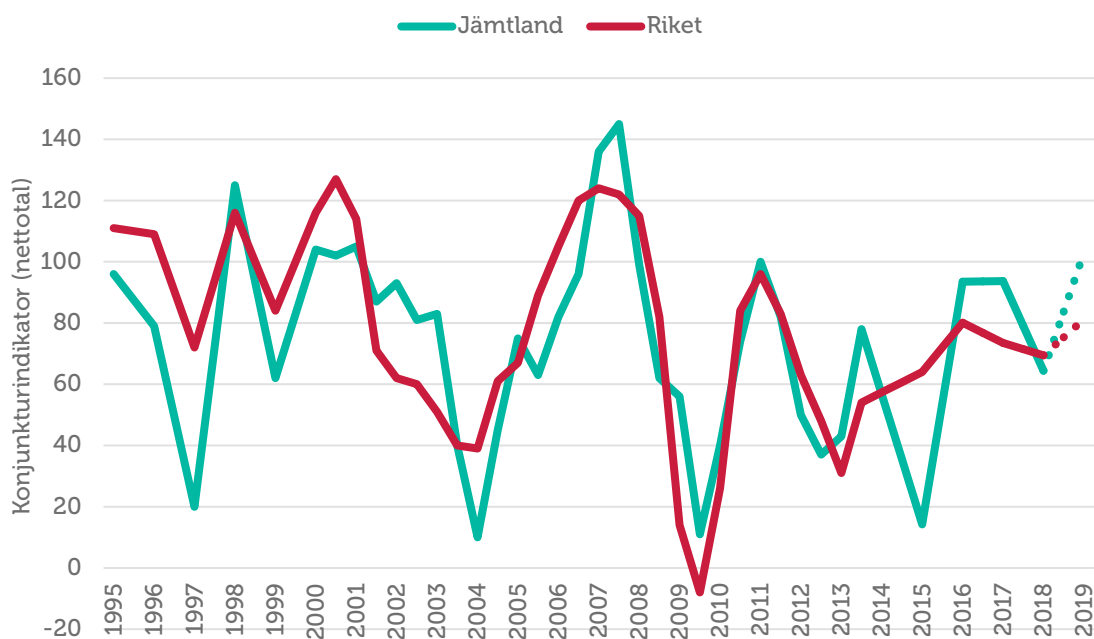
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Jämtlands läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i Jämtland. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. I 2018 års mätning är konjunkturindikatorn för länet 64, vilket visar på en kraftig avmattning jämfört med fjolårets mätning då nettotalet uppgick till 94. Konjunkturindikatorn för riket som helhet är i likhet med Jämtlands län vikande och uppgår i årets mätning till 69, jämfört med fjolårets 74. Företagens prognos för de kommande 12 månaderna är att konjunkturen ska återhämta sig i länet och öka kraftigt till ett nettotal på 103, vilket innebär att Jämtlands företagare ser mer positivt på framtiden än företagarna i landet som helhet.

Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen i Jämtlands län försämrades dramatiskt 2008- 2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 145, bottnade index hösten 2009 med ett värde på 11. Det var dock aldrig en lika djup nedgång som för riket som helhet. Efter en återhämtning under 2010 fick länet ännu en nedgång, som länet återhämtade sig någorlunda från 2013.

Konjunkturindikatorn för Jämtlands län ligger historiskt i linje med rikets utveckling, med enstaka lägre nedgångar än genomsnittet. Efter två års toppnoteringar i mätningarna har konjunkturen återgått till en nivå som ligger i linje med riket som helhet, om än på en lite lägre nivå.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995-2018

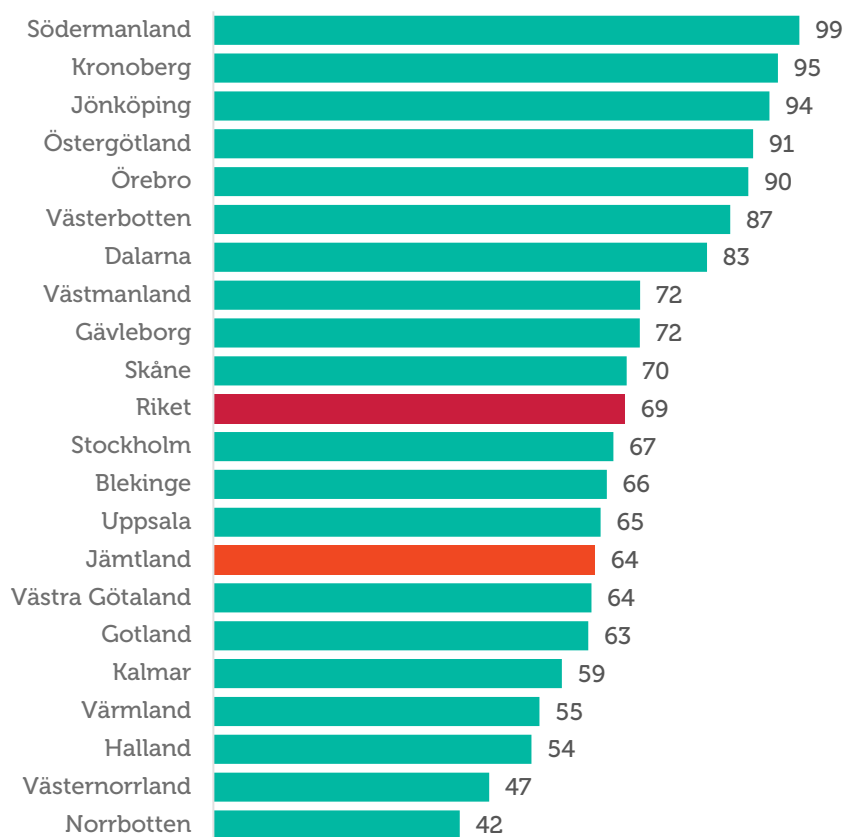
Joakim Sjöstedt *Regionchef Företagarna Jämtland-Härjedalen, Västernorrland*

Konjunktoren för småföretagare i Jämtland, efter en väldigt stark konjunkturindikator 2017, visar på en kraftig avmattning (från 94 till 64). Riket som helhet visar på en avmattad konjunkturindikator som i årets mätning uppgår till 69. Konjunkturindikatorn mäter tre delfaktorer (sysselsättning, ordergång och omsättning). Sysselsättningseffekten i Jämtlands län är fortsatt mycket god och glädjande är att 21 % av länets företag har ökat sin personalstyrka.

Tittar vi på vilka tillväxthinder länets företag ser är det främst kompetensbristen tillsammans med tuff konkurrens som utgör hinder för tillväxt av länets företag. I Jämtlands län uppger 29 % av företagen att svårigheten att hitta rätt arbetskraft är ett tillväxthinder – fler än i riket i snitt. Småföretagens förutsättningar för tillväxt är viktiga för länets utveckling.

69 % av länets företag ser att du har goda möjligheter att expandera. I Sverige skapas 4 av 5 jobb i de mindre företagen. De viktigaste förutsättningarna för ett starkt företagsklimat är goda villkor att starta, expandera och anställa. Låt oss tillsammans arbeta för ett förbättrat företagsklimat!

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2018

Bodil Hjort *Hjorts Entreprenad & Linjebygg*

Hur ser du på att vara småföretagare i länet?

Jämtland är ett bra län att vara småföretagare i. Eftersom jag alltid bott här så kan jag i och för sig inte jämföra med något annat län men tycker inte att vi varit motarbetade på något sätt. Jämtland är ett glesbygdslän och vill man själv välja vart man ska bo så blir man ofta företagare här uppe.

Jag upplever det som att våra politiker är måna om oss. I och med att småföretagen är etablerade i länet så hamnar skatterna här också. Det är sämre med de stora företagen som är etablerade i andra län eller till och med utomlands och då vet vi ju vart de skattepengarna går.

Hur har det senaste året sett ut och hur ser framtiden ut?

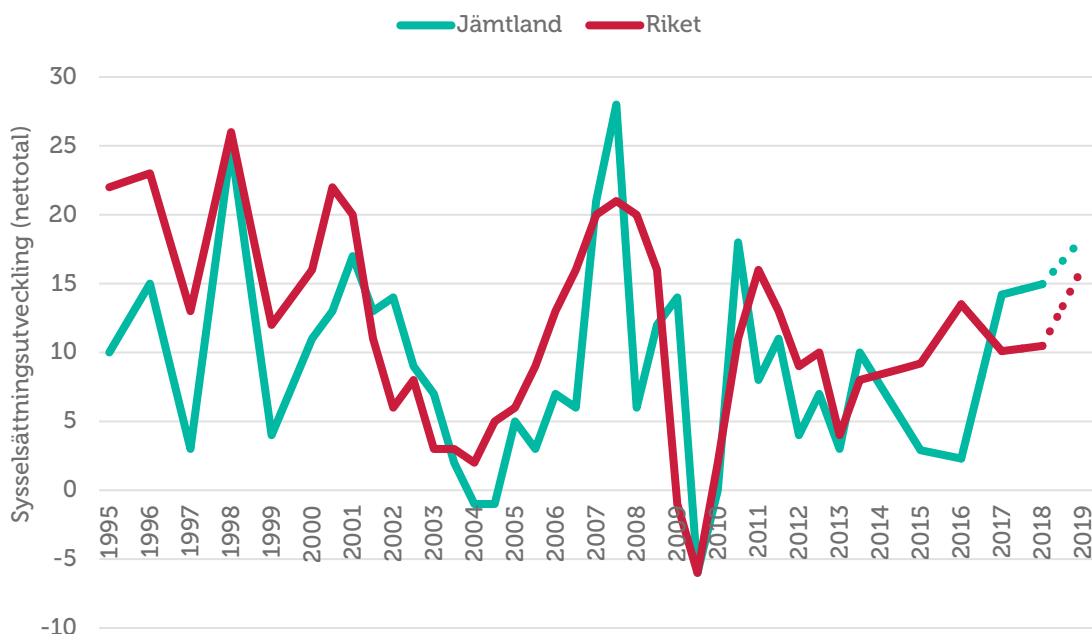
Under det senaste året har vi kört våra Ramavtal med Eon vilket utgör ungefär hälften av vår omsättning. Övriga uppdragsgivare är Jämtkraft och Härjeåns Elnät. Det blir samma upplägg för 2018.

Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten är fortsatt mycket god i Jämtland. Av samtliga företag i länet har 21 procent ökat sin personalstyrka under de senaste 12 månaderna samtidigt som 6 procent har minskat antalet anställda under samma period. Detta ger ett netttotal i tillväxten på 15, vilket är en knapp ökning från fjolårets netttotal 14 och placerar även detta år Jämtland över riksgenomsnittet. Förväntningarna framåt är fortsatt optimistiska och företagen tror på en ökad sysselsättning kommande året. Var femte företag räknar med att kunna öka sin personalstyrka samtidigt som endast 3 procent förväntar sig en minskning i antalet anställda. Nettotalet för prognosen inför de kommande 12 månadernas sysselsättningstillväxt är för Jämtlands län 18, jämfört med riksgenomsnittet på 16.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995-2018

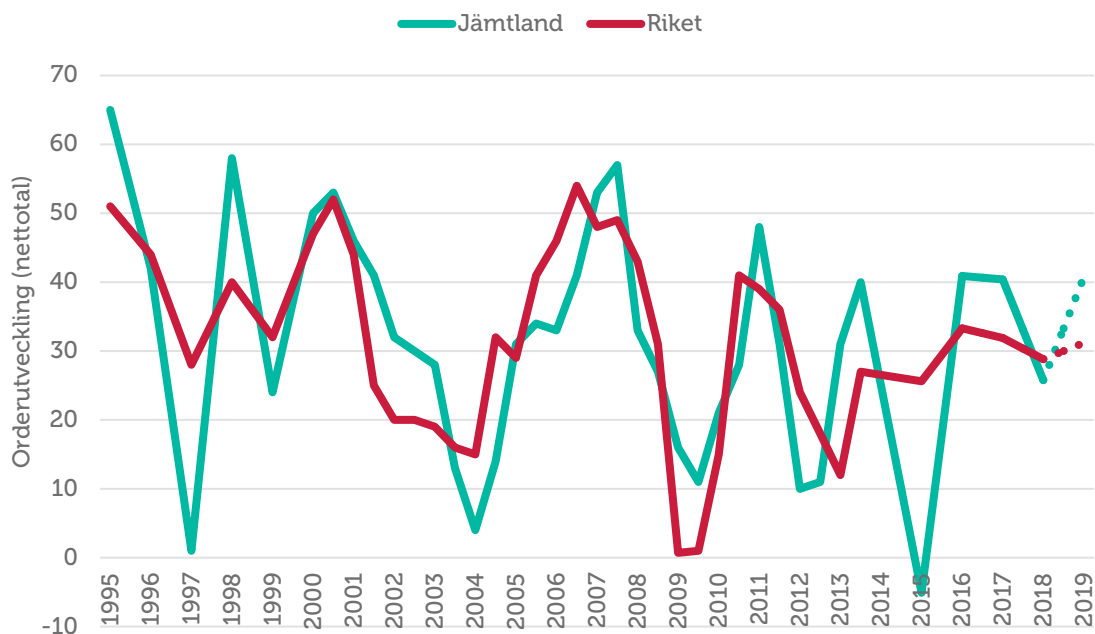

Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången för länets småföretag är fortsatt god men har minskat avsevärt sedan fjolårets mätning. Totalt sett har 39 procent av företagen i länet haft en ökad orderingång under de senaste 12 månaderna medan 13 procent uppger en vikande ingång av order under samma period. Nettotalet för tillväxttakten i orderingången blir således 26 och ligger därmed något under riksgenomsnittet på 29. På ett års sikt räknar länets företag med en kraftig återhämtning i orderingången till en nivå som förväntas ligga betydligt högre än riksgenomsnittet.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995-2018

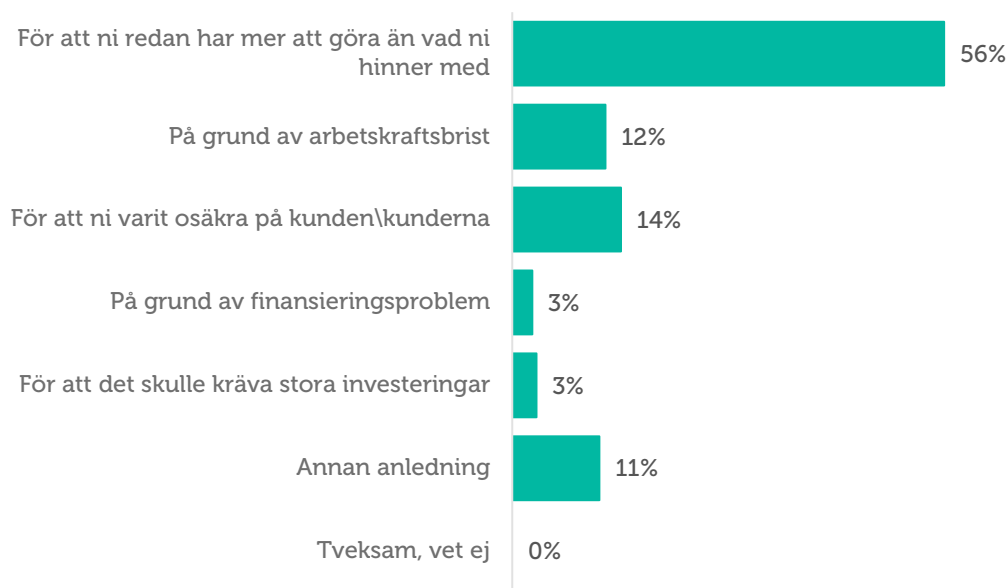
Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag behöva tacka nej till order. I Jämtlands län har 36 procent av företagen tvingats tacka nej till order under det senaste året, vilket är en lägre andel än fjolårets 43 procent. Det är även en lägre andel än för riket som helhet där 42 procent av företagen tvingats tacka nej till order under de senaste 12 månaderna.

Av de som tackat nej till order anger 56 procent att den huvudsakliga anledningen till detta är att de redan har mer att göra än de hinner med, vilket gör att kapacitetsbristen är mer påtaglig i Jämtlands län än för riket som helhet där genomsnittet för samma kategori är 49 procent.

Arbetskraftsbrist, exempelvis kompetens- eller matchningsproblem, anges av 12 procent som den främsta anledningen till att de tackat nej till order. Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en större andel företag i Jämtlands än för riksgenomsnittet kompetensbrist som främsta tillväxthinder.

Figur 6 Tackat nej till order

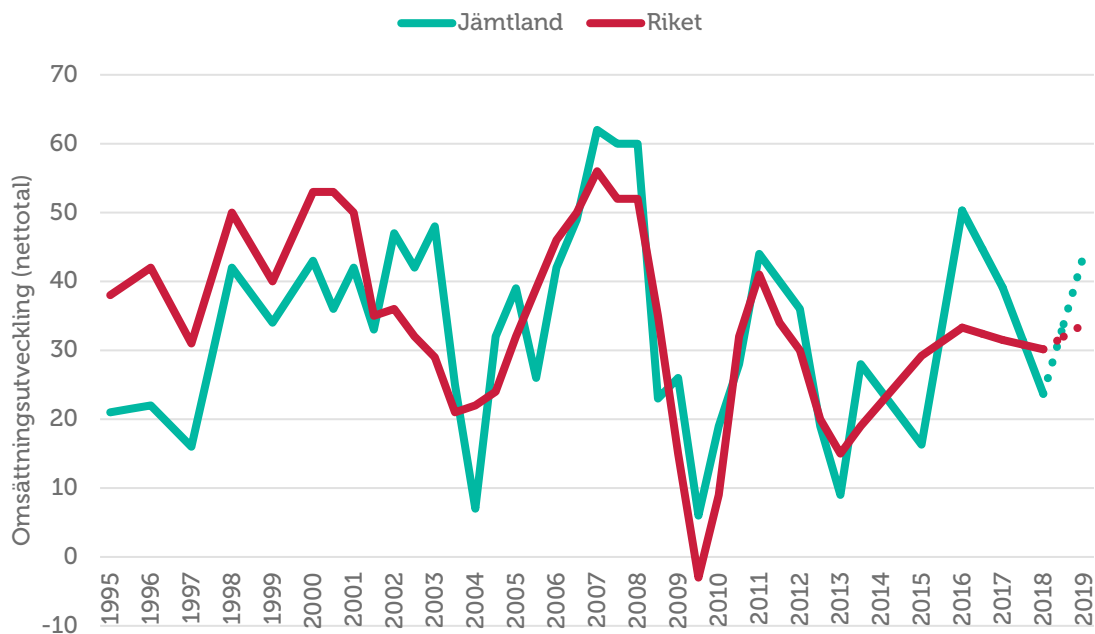
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Jämtlands län har för andra året i rad fortsatt mattats av, sedan länet nått en toppnotering under 2010-talet år 2016. Nettotalet var då långt över det dåvarande genomsnittet i landet. I årets mätning har 44 procent av Jämtlands företag upplevt en ökad omsättning under de senaste 12 månaderna samtidigt som var femte företag har sett en minskad omsättning under samma period. Nettotalet för omsättningstillväxten blir således 24 i länet, jämfört med riksgenomsnittet på 30. Förväntningarna inför de kommande 12 månaderna är mycket optimistiska med fler än hälften av länets företag som förväntar sig en ökad omsättning.

Konjunkturen i länet är fortsatt positiv men har mattats av det senaste året, där länets företag haft särskilt svårt att lyfta orderutvecklingen och tillväxttakten i omsättningen. Företagen behöver särskilt möta kapacitets- och kompetensbristen för att möta de höga förväntningarna på de kommande 12 månaderna. Politiska reformer för att underlätta kompetensförsörjningen och förbättra matchningen kan ge Jämtlands företagare rätt förutsättningar för att uppnå en mer positiv utveckling.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Jämtlands län och riket 1995-2018

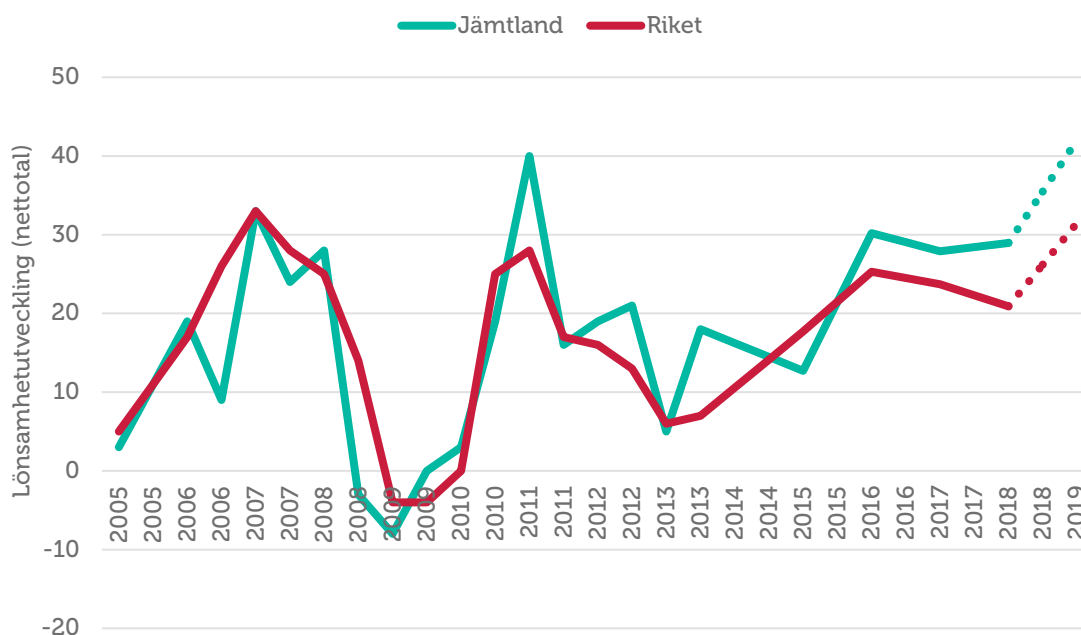
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. Rörelserna i lönsamheten avspeglar framför allt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också svängningar i den inhemska ekonomin.

Från 2015 har lönsamheten i företagen i Jämtlands län förbättrats starkt, framförallt jämfört med år 2013. Totalt sett i länet är det 41 procent av företagen som uppger en ökad lönsamhet och 12 procent som upplevt en minskad lönsamhet de senaste 12 månaderna, vilket ger ett nettotal i länet på 29.

Utvecklingen framöver ser ljus ut, och avspeglar återhämtningen i konjunkturen. På ett års sikt förväntas länets totala nettotal för lönsamheten öka till 42, vilket är högre än rikets genomsnittliga förväntningar på 31.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Jämtlands och riket 2005-2018

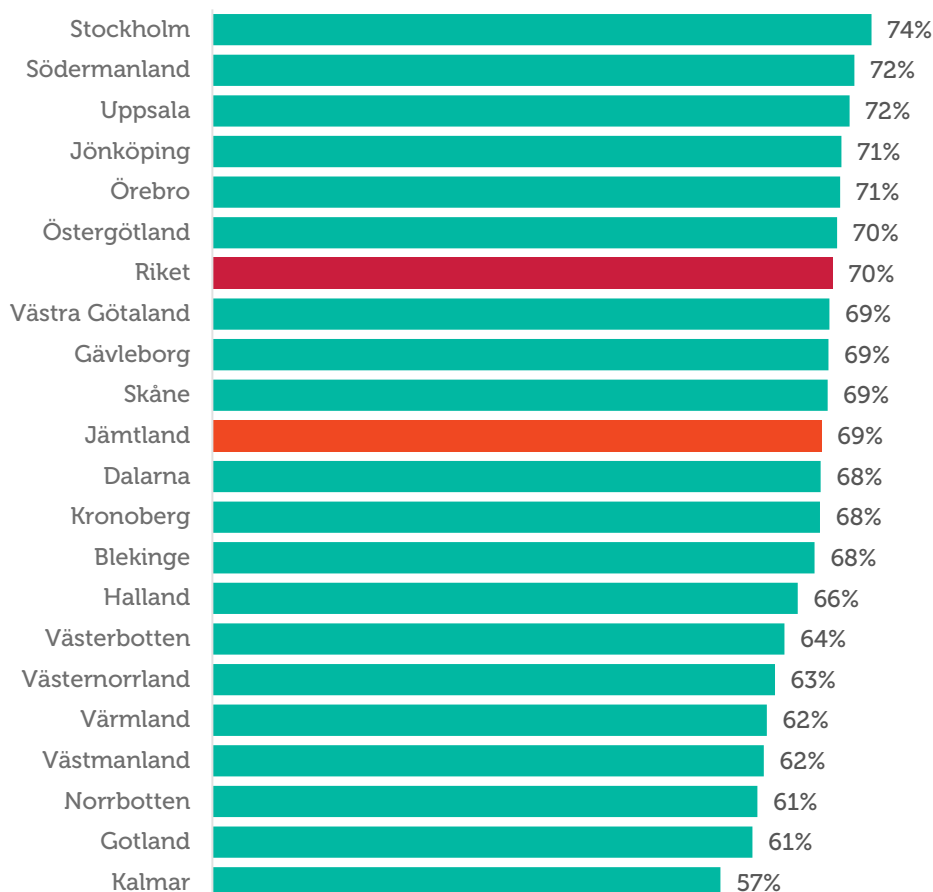
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar är snarlika fjolårets. Av företagen i länet tror 42 procent på ökade försäljningspriser, jämfört med fjolårets 40 procent. Endast 2 procent av företagen tror på minskade försäljningspriser vilket ger ett nettotal på 40 som ligger i linje med riksgenomsnittet.

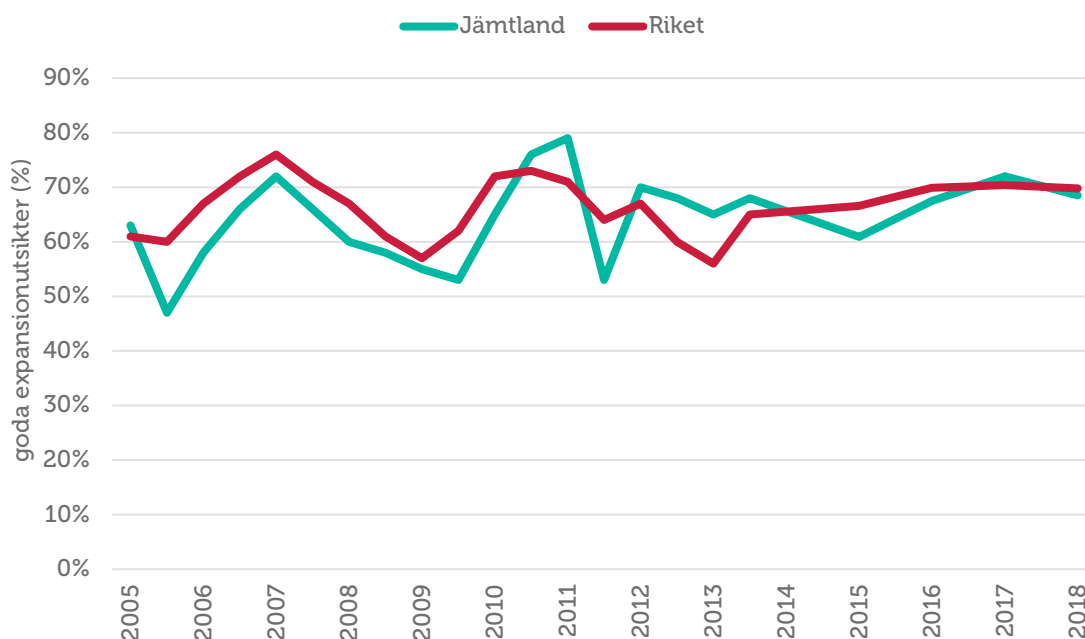
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Jämtlands län upplever något sämre möjligheter att växa framöver jämfört med fjolårets mätning. I länet anser 69 procent av företagen att de har goda utsikter att expandera på sikt. Detta är en minskning sedan fjolårets mätning då 72 procent såg goda tillväxtmöjligheter. Omkring 9 av 10 företag i länet vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2018

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Jämtlands län och riket 2005-2018

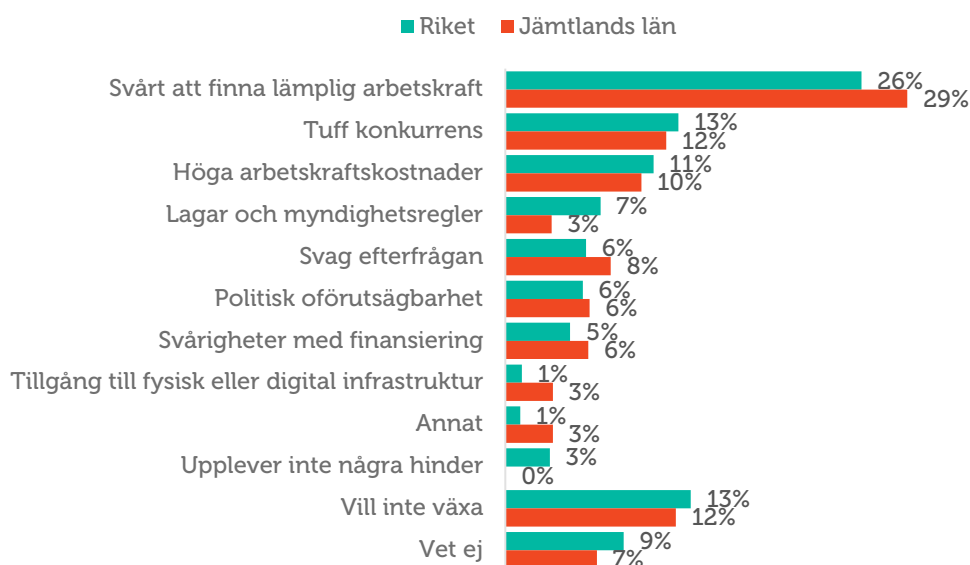

Av Jämtlands småföretag upplever 29 procent svårigheten med att finna lämplig arbetskraft som det största tillväxthindret. Problemen kring kompetensbrist och matchning på Jämtlands arbetsmarknad fortsätter att vara betydande. Detsamma gäller företagen i hela Sverige där 26 procent anger detta som främsta hinder för tillväxt.

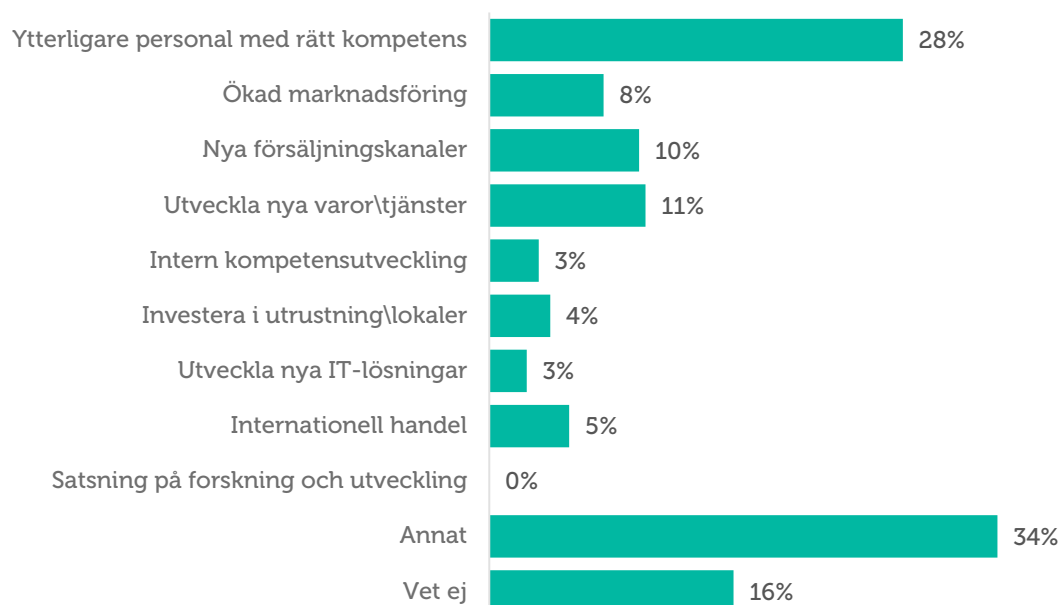
Tuff konkurrens kommer på andra plats med 12 procent av företagen som anger detta som det främsta tillväxthindret. I årets Småföretagsbarometer har vi bitt företagen specificera vilken typ av konkurrens de upplever. Tittar vi på svaren som är angivna för riket som helhet svarar var tredje företag, som uppgett att de upplever tuff konkurrens som ett tillväxthinder, att konkurrensen kommer från nya försäljningskanaler. Detta är sannolikt en konkurrens som även företagen i Jämtland upplever.

Vidare upplever företagen i Jämtland att höga arbetskraftskostnader och svag efterfrågan som tillväxthinder, med 10 respektive 8 procent som anger detta som främsta hinder för tillväxt. Tillgång till fysisk eller digital infrastruktur anges av en något högre andel än för riksgenomsnittet som ett tillväxthinder.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Jämtlands län och i riket 2018 (procent)

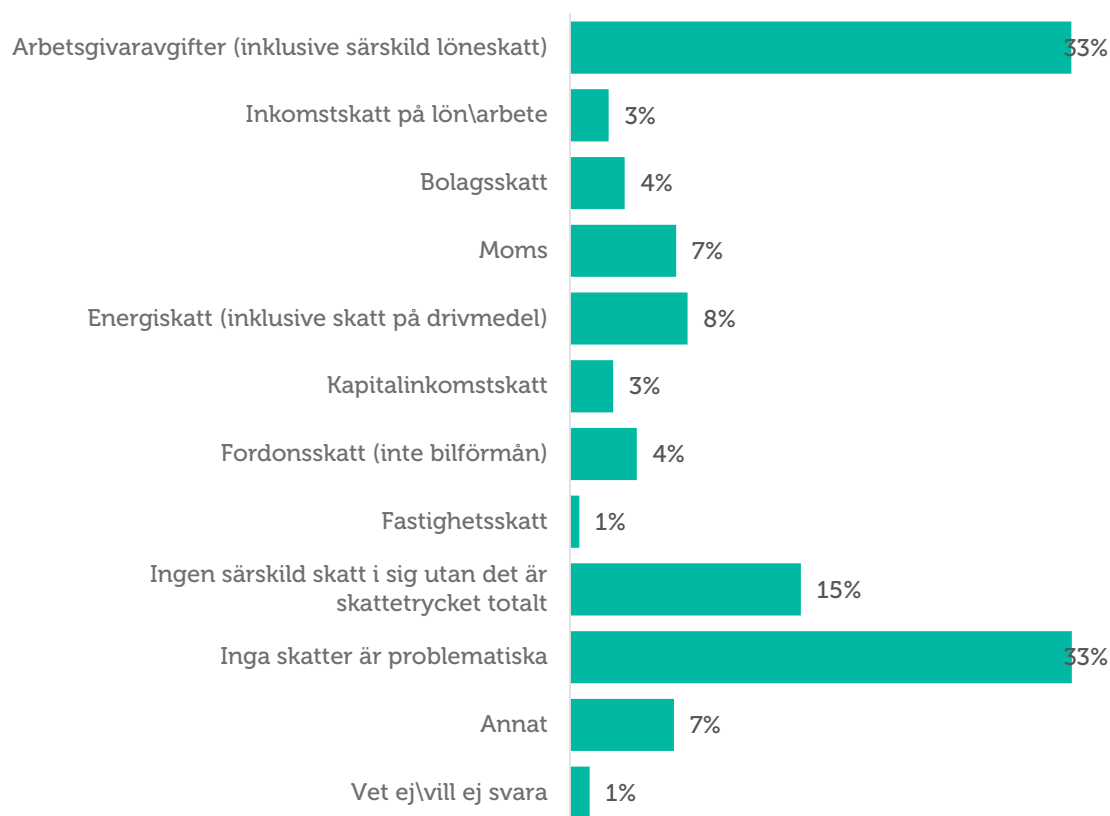

Figur 12 Vilka faktorer bedömer ni som viktiga för att företaget ska kunna växa?

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 13) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också moms samt energiskatt. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Var tredje företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 13 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Slutsatser och policyförslag

Den svenska konjunkturen har fortsatt att utvecklas väl under det senaste året. Framförallt företagen i tillverknings- och exportsektorn upplever en fortsatt god konjunktur. Men nu finns tydliga tecken på att toppen kan ha passerats. För andra året i rad sjunker den samlade konjunkturindikatorn och den ligger nu under det historiska genomsnittet på netttotal 69 jämfört med historiska genomsnittet på 76. Företagen har också reviderat sina förväntningar och ser nu mindre positivt på utvecklingen framöver. Framförallt har förväntningarna på orderingången fallit tillbaka.

I 2018 års mätning är konjunkturindikatorn för Jämtlands län 64, vilket visar på en kraftig avmattning jämfört med fjolårets mätning då nettotalet uppgick till 94.

Konjunkturindikatorn för riket som helhet är i likhet med Jämtland vikande och uppgår i årets mätning till 69, jämfört med fjolårets 74. Företagens prognos för de kommande 12 månaderna är att konjunkturen ska återhämta sig i länet och öka kraftigt till ett nettotal på 103, vilket innebär att Jämtlands företagare ser mer positivt på framtiden än företagarna i landet som helhet.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens och tuff konkurrens från exempelvis nya försäljningskanaler. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Jämtland har nästan fyra av tio företag tackat nej till order under

det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens. Även osäkerhet på kund är en anledning till att företagen tackar nej till order.

Trots detta ser hela sju av tio företag goda möjligheter att expandera. Årets Småföretagsbarometer visar också att företagen räknar med fortsatt god lönsamhet. Frågan är bara om företagens tillväxtplaner kommer att kunna realiseras. Det näringspolitiska arbetet bör därför under det närmaste året fokuseras på att åtgärda matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden. Reformerna som sänker trösklarna för att anställa behövs också för en mer inkluderande arbetsmarknad på sikt.

Konjunkturutvecklingen i omvärlden fortsätter att bidra positivt till den svenska tillväxten, men det finns också en betydande oro vilket också avspeglar sig i en svag krona. Till detta kommer också det inhemska parlamentariska läget, vilket medför en politisk oförutsägbarhet som kommer att bestå in i nästa mandatperiod. Arbetsmarknadsåtgärder, skatter och andra för konkurrenskraften viktiga frågor riskerar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och anställningar skjuts på framtiden.

Goda tillväxtförutsättningar för Sveriges småföretag oavsett i vilken bransch eller var i landet de befinner sig är avgörande för välbefinnandets utvecklingen. Även om svensk tillväxt fortfarande är stark finns det områden där reformer skulle ha stor betydelse.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Svenska småföretags svårigheter med att hitta arbetskraft med rätt kompetens har blivit allt mer akuta. Kvaliteten på det svenska utbildningssystemet måste höjas på alla nivåer och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan.

Sänk kostnaden för att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna för att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Ta ner trösklarna för att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget. Fler skulle våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades. Att till exempel utveckla och anpassa trygghetssystemen för företagare skulle kunna ha en avgörande betydelse.